

Tantárgy neve: Gregorián és graduál [1, 2]	Kód: K050, K051	Kreditszáma: 1, 1
Tantárgy angol neve: Gregorian Chants and Gradual Songs [1, 2]		
A tanóra típusa: gyak., gyak. és száma: 2, 2		
A számonkérés módja: gyj., gyj.		
A tantárgy tantervi helye (hányadik félév): 5., 6.		
Előtanulmányi feltételek (<i>ha vannak</i>): <i>Gregorián és graduál 2: Gregorián és graduál 1</i>		
Tantárgy-leírás: az elsajátítandó <u>ismeretanyag</u> és a kialakítandó <u>kompetenciák</u> tömör, ugyanakkor informáló leírása		
<p>A tárgy bemutatja a gregoriánumot mint az ősi keresztény/keresztény liturgiában született egyszólamú ének alapvető stílusát a századokon át továbbélő, gyarapodó, szétágazó repertoárt, a protestáns egyházi zene ihletőjét és az európai zenetörténet első nagy stílusát. És ezzel párhuzamosan a 16. századi protestáns magyar nyelvű gregorián énekes anyagát. Az óprotestáns magyar nyelvű gregorián liturgia dallamainak éneklése és mai megszólaltatásának lehetőségei.</p> <p>A tantárgy tartalma:</p> <p>A gregorián ének története. Elméleti ismeretek (a mise és a zsoltos liturgiája, a liturgikus év, liturgikus könyvek, neumák és olvasásuk, gregorián hangnemek, gregorián műfajok). A gregorián ének és a liturgia kapcsolata. A gregorián hangjegyzés története, a gregorián műfajok megismerése, alapvető gregorián énekanyag éneklése a MET Egyházzenei füzetek Gregorián Példatár alapján.</p> <p>A protestáns graduálok keletkezése, 16.-17. századi kéziratos és nyomtatott graduálok és graduál tételeket tartalmazó énekeskönyvek. A graduálok beosztása, tartalma, liturgikus műfajok. A graduál-tételek eredete, párhuzamos középkori latin nyelvű tételekkel.</p> <p>Graduál-tételek éneklése eredeti lejegyzés, illetve átírás alapján. A magyar óprotestáns liturgia dallamanyagának ismertetése, források jellemzése. Kálmáncsehi Sánta Kálmán heti primarendjének éneklése. A korai magyar liturgia dallamanyagának ismertetése, források jellemzése. Az Öreg Graduál és az Eperjesi Graduál.</p>		
A 3-5 legfontosabb kötelező, illetve ajánlott irodalom (jegyzet, tankönyv) felsorolása		
<p>Kötelező irodalom:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Dobszay László: <i>A gregorián ének kézikönyve</i>. Editio Musica, Budapest, 1993. 2. Dobszay László: <i>Bevezetés a gregorián énekbe – középfokra</i> (Egyházzenei Füzetek, I/5), Budapest, 1995. 3. Protestáns Graduál (Református Egyházzeneszkek Munkaközössége) 4. Huszár Gál: <i>A keresztényi gyülekezetben való isteni deheretec és imadságok</i>. Komjáti, 1574, RMNY 353. facsimile kiadás Budapest: 1984. BHA XIII. 5. Karasszon Dezső: <i>Bevezetés a magyar református egyházzene világába</i>. Kálvin Kiadó, Budapest, 2008. <p>Ajánlott irodalom:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Szendrei J.-Dobszay L.-Rajeczjy B: <i>Magyar Gregoriánum</i>. Cantus Gregorianus ex Hungaria. Budapest, 1996. 2. Bárdos Kornél – Csomasz Tóth Kálmán: „Az eperjesi graduál”. <i>Zenetudományi Tanulmányok Kodály Zoltán 75. születésnapjára</i>, szerk. Szabolcsi Bence és Bartha Dénes. Akadémia Kiadó, Budapest, 1957. 220. 		

3. Dobszay László: „A magyar Graduál-irodalom első emléke”. *Magyar Könyvszemle*, 1982.
4. Dobszay László: *A magyar egyházzene-történet forrásai* (Egyházzenei Füzetek, I/8.
5. Hafenscher Károly: *Liturgika*. Luther Kiadó, LFZE Egyházzene Tanszéke, Budapest, 2010.

Tantárgy felelőse (név, beosztás, tud. fokozat): **Berkesi Sándor**, ének-zene tanár

Tantárgy oktatásába bevont oktató(k): **Szabóné Fodor Adrienne**, művésztanár